

מצב הרפת ביד-חנה

קעים שיורדת בחוץ לבין זו החודרת לרפת. כאן צריך להזכיר שעדיין לא הצלחנו לסדר ברפת שוקתות אוטומטיות. שוקתות אלו היו מקילות על הפרות בחודשי הקיץ בזמן הא-כילה וכן בשעות הצהריים, כשהפרות שוהות ברפת.

שוקתות אלה חשובות במיוחד במשקנו משום שפרותינו „עובדות“ קשה בחודשים האלה. בחודשי החורף חוסכות השוקתות את ה„טבילה“ בכוח הרב שבחצר.

אם ביחס לפרות נעשה משהו הרי לגבי העגלות לא נעשה ולא כלום. זהו מצב חמור מאד, ויהיה עלינו להקים מיד דיר עגלות כדי למנוע את חזרת „הפרשה העגומה“, שעברה על העגלות בשנה שעברה.

וכעת כמה מלים בקשר לעתיד.

נראה לי שלא נוכל ולא כדאי יהיה להר-חיב את הרפת במידה ניכרת במשך השנים הבאות. ראייה זו נובעת מהמצב הכלכלי בו נתון הענף בארץ: עליה מתמדת של הוצאות הייצור לעומת ירידה במחיר החלב לייצור והיווצרות „עודפי“ חלב כתוצאה מהיבוא הא-מריקאי ומירידת רמת החיים.

כל זמן שקיים מצב זה, זאת אומרת, כל עוד לא יתארגנו החקלאיים למאבק כדי לס-גור את המספריים שבין הוצאות הייצור ובין המחיר לייצור, יהיה עלינו לנצל את הר-פת באינטנסיביות יתרה, כדי שתמלא בראוי את תפקידיה הכלכליים. בשטח ההזנה נצטרך לספק לה מכסימם מספוא גס כדי שתוכל למלא את תפקידה כצרכן של מספוא ירוק מהמשק. כמו כן מחובתנו להקדיש תשומת לב מיוחדת לטיפול בזבל על מנת להפיק מכ-סימם קובים ממספר הפרות המצומצם שבר-שותנו. ולאחרונה, לגבי הרפת עצמה, יהיה עלינו להשיג תנובת חלב גבוהה כדי שנוכל לעמוד בתנאים הקשים. כדי שלא תיווצר אי-הבנה יש להעיר שבאמצעים אלה לא נסלק

ענף הרפת במשקנו עשה כברת דרך מסוימת במשך השנה האחרונה, לכן מן הראוי להביא כאן סקירה רחבה פחות או יותר על המצב בענף ולנסות להתוות תכנית לעתיד.

הרפת מונה כיום 46 ראשים, בהם: 25 פרות חולבות, 6 יבשות, 5 מבכירות, 11 עג-לות בגילים שונים ופר. תנובת החלב נעה כיום בגבולות 500 ליטר, כלומר — 20 ליטר בממוצע לפרה חולבת. כמות זו מתחלקת כך: 390 ליטר ה„תנובה“, 60 ליטר למטבח, 30 ליטר למטבח הילדים, וכ-20 ליטר לעגלות ולעגלים. החליבה נעשית 3 פעמים ביום בש-עות: 10.30 בערב, 6.30 בבוקר ו-2.30—2 בצהריים. ההפסקות שוות פחות או יותר, ומ-אפשרות לנו לשמור על יציבות בתנובת החלב. העבודה במשמרות — שני אנשים למשמרת.

להזנת הפרות אנו משתמשים בכמות יר-מית של 1000—1500 ק"ג אספסת, 1.200 ק"ג סלק, כ-100—150 חציר ומזון מרוכז. הזנה זו נחשבת טובה למדי והיא הבסיס לתנובה הגבוהה שאנו מפיקים כיום. כדאי לציין שזה למעלה מחצי שנה שהצלחנו, הודות לאספסת, להיפטר לחלוטין מהכוספות היק-רות ובעלות הטיב המפוקפק. שטחי האספסת, וכן המרעה הזרוע שייזרע בעתיד, מבטיחים שנוכל להיפטר לתמיד מצרה זו.

כיום יש לנו רק 3 עובדים קבועים ברפת. למצב זה הגענו לאחר ששישה אנשים „עב-רו“ את הרפת במשך שנה זו. תופעה זו אי-ננה בריאה מהרבה בחינות וידוע הדבר שה-פרות סובלות ויורדות בתנובתן מחמת חליבה לא טובה. מוסדות המשק התחילו לבקש פת-רון לבעיה זו ונקווה שהענין יבוא על תיקונו. בשטח המבנים והשיכון יש לעשות הרבה מאד. ברפת עצמה יש לעשות כ-15 עבודות שונות כדי ליצור הבדל ניכר בין כמות המש-

את סכנת ההפסדים הצפויים לנו מהענף, אלא נוכל אולי לדחות אותם במידה מסוימת. לכן אנו וכל החקלאים בישראל מצווים להיאבק על מנת לסלק את כל הגורמים המכשילים את הענף השכם והערב.

לשם העלאת תנובת החלב לפרה נצטרך לשפר את העבודה בשטחים רבים שחלק מהם אפרט להלן:

א. הזנה. בשטח זה עשינו לא מעט בשנה האחרונה, אולם נותרו עוד דברים חיוניים לשיפור. המדובר הוא בהחלפת האספסת הקצורה במרעה ובחפירת בור לתחמיץ שייצב את האספסת לרפת בחודשי החורף, בהם הקציר וההובלה הם קשים ואפילו בלתי אפשריים.

ב. חליבה וטיפול. החליבה והטיפול אינם עימדים עדיין על הגובה הדרוש. דבר זה נובע מחוסר עובדים קבועים ומנוסים ועם כל עליה בתנובה מופרעת התקדמותנו מחמת חוסר עובדים. אם ועדת העבודה תצליח להור סיף שני עובדים קבועים נוסף, לאחר תקופת הלימוד וההתמחות, לפתור את הבעיה הזאת.

ג. שיכון. בעיה זו הוזכרה כבר ופתורה

נה הנכון יעזור לנו מאד בהתקדמותנו. ד. טיב החלב. בזמן האחרון החלה "תנור בה" לשלם מחירים טובים יותר עבור חלב המצטיין בתכולת חידקים נמוכה. איכות החלב שלנו מתקרבת לדרגה המזכה בפרס עבור חלב בעל איכות משובחת. פעם או פע-

מיים כבר הצלחנו להגיע לדרגה הנ"ל. הישג זה יש לזקוף אך ורק לזכות הקירור המהיר והטוב הניתן לחלב במשקנו: אנו מכניסים כל כד למקרר מיד לאחר מילוי ולא מחכים שעתיים-שלוש עד לגמר החליבות. לעומת זאת, בשאר השטחים של השמירה על הטיב לא עשינו הרבה. הנקיון ברפת איננו מן המצוינים ביותר, ורחיצת הכדים נעשית ללא חומרי חטוי, וההובלה נמשכת יותר מארבע שעות, כך שהחלב מגיע למחלבה חם למדי. אם נשפר את התנאים המגבילים האלה יש לקוות שטיב החלב יעלה ועמו גם המחיר.

ה. סלקציה. ישנן בעדרנו פרות אחדות גרוניות ויהיה עלינו להוציאן בהזדמנות הראשונה.

ו. הזרעה מלאכותית. נעשו מצדנו מאמצים לסדר במשקנו הזרעה מלאכותית מפרים טובים הנמצאים בידי אגודות להור רעה. עד כה לא נשאו מאמצים אלה פרי. כעת הוחל בטיפול אצל אגודה אחרת ונקווה שנצליח בעזרתה לפתור את הבעיה הזאת.

התמונה שתוארה כאן איננה יכולה לעודד באופן מיוחד ויהיה עלינו לעשות הרבה, הן בשיפור המצב במשקנו והן בשינוי התנאים הקשים, בהם מתקיים ענף הרפת בארץ, כדי לשמור על הענף בפרט ועל המשק המעורב בכללו.

קוקו

יד-חנה

שיווק החלב בשוודיה

החלב לשתייה המשווק בערים מפוסטר בהתאם לסטנדרט ארצי והוא: חימום בטמפרטורה של 72° צ' במשך 18–20 שניות; מניחים שפיסטור זה משמיד את כל האורגניזמים הפתוגניים וכמעט שאינו פוגם בטעמו ותכונתו של החלב הטבעי. החלב המיועד לגבינה — גם הוא מפוסטר כנ"ל. החלב לשתייה משווק רובו (כ-70%) בבקבוקים. מידות הבקבוקים הן לליטר, חצי ליטר ושליש ליטר. צורת הבקבוקים מרובעת, ומקובל שאין קושי מיוחד בניקויים. כיוון שקהל הצרכנים משתף פעולה במסירות בכל הנוגע לשטיפת הבקבוקים מיד לאחר הרקתם. נוסף לחלב שתייה כנ"ל התאזרה בשוודיה גם השיווק של חובצה וחלב חמוץ במלוא השומן; גם מוצרים אלה נמכרים בבקבוקים. את החלב מחמיצים בתרבות מיוחדת ולאחר הומוגניזציה (בחישה יסודית) ממלאים בו בקבוקים בני חצי ליטר וליטר שלם. הביקוש לחלב חמוץ זה עולה משנה לשנה.